

"Schaalvergroting is vaak enige antwoord op prijsdruk"

nieuws

Een wake-up call voor landbouw en politiek, zo noemt ABS-voorzitter Hendrik Vandamme het opiniestuk dat hij schreef tijdens de coronacrisis met de oproep om ons te bezinnen over de schaalvergroting in de landbouw. In de studio van Kanaal Z legt hij uit dat hij daarmee niet bedoelt dat de Vlaamse landbouw zich moet terugplooiën op de lokale markt. “Wel moeten we ons afvragen welke landbouw we willen en welke voedselprijzen daar tegenover staan. Vandaag is schaalvergroting vaak het enige antwoord dat boeren rest op de toenemende prijsdruk”, klinkt het.

13 MEI 2020 – LAATST BIJGEWERKT OM 14 SEPTEMBER 2020 14:54

Een wake-up call voor landbouw en politiek, zo noemt ABS-voorzitter Hendrik Vandamme het opiniestuk dat hij schreef tijdens de coronacrisis met de oproep om ons te bezinnen over de schaalvergroting in de landbouw. In de studio van Kanaal Z legt hij uit dat hij daarmee niet bedoelt dat de Vlaamse landbouw zich moet terugplooiën op de lokale markt. “Wel moeten we ons afvragen welke landbouw we willen en welke voedselprijzen daar tegenover staan. Vandaag is schaalvergroting vaak het enige antwoord dat boeren rest op de toenemende prijsdruk”, klinkt het.

In het opiniestuk vroeg Vandamme zich een paar weken geleden af of de landbouw de coronacrisis niet moest aangrijpen om zich te bezinnen. “Onze Vlaamse landbouw is zeer sterk gericht op export en bij de minste marktverstoring zweeft de hele sector. We moeten ons afvragen of we wel goed bezig zijn met de niet-aflatende groei in een aantal sectoren”, klonk het onder meer.

In een uitgebreid interview op de economische zender gaat hij dieper in op zijn woorden. “Een oproep om enkel nog voor de lokale markt te produceren, was dat zeker niet. In Vlaanderen hebben we een productieomgeving die bijzonder geschikt is voor land- en tuinbouw: goede bodems, veel kennis bij onze landbouwers, een goed klimaat als dat enigszins mee wil, zeer performante voedingsbedrijven en een goede logistiek. Dat maakt dat het zonde zou zijn om hier niet te produceren”, benadrukt hij.

Professor Bio-economie Tessa Avermaete (KU Leuven) volgt Hendrik Vandamme en gaat nog een stap verder. “De berekeningen zijn een aantal jaren geleden al gemaakt. Alle exportmarkten schrappen is niet mogelijk. Dan kunnen we niet alle mensen van voedsel voorzien. Niet als we eten zoals we vandaag eten, niet als we enkel nog gezond eten en niet als we overstappen naar een vegetarisch of veganistisch dieet.” Ze wijst er ook op dat het niet wenselijk is. “Wij leven in een bepaald klimaat en we kunnen bepaalde producten hier goed telen, maar voor sommige zijn we afhankelijk van andere klimaatgebieden. Bovendien is internationale handel belangrijk zodat we ook in jaren dat oogsten tegenvallen, aan voldoende voedsel kunnen geraken”, stelt ze.

De ABS-voorzitter erkent dat land- en tuinbouw vandaag een impact heeft op het milieu en de omgeving. “Je hebt bepaalde producten nodig om te produceren: mest, bestrijdingsmiddelen, ... - ik noem ze vaak gewasverzorgingsmiddelen - maar ook stallen om dieren in onder te brengen. Dat geeft druk op de omgeving en we zijn ons daar als sector bewust van”, duidt hij. “Zo zie je bijvoorbeeld her en der grote stallen opduiken in het landschap. Daar komt protest tegen, maar velen vergeten dat het bouwen van grotere stallen vaak ingegeven is door dierenwelzijnsregels.”

Het idee van een level playing field is een illusie.

Volgens hem zijn er op Vlaams niveau bijzonder veel regels die bepalen wat kan en niet kan op boerderijniveau. “Al deze regels zijn kostprijsverhogend, terwijl je als landbouwer wel vaak afhankelijk bent van wereldmarktprijzen en politieke beslissingen waar ook ter wereld. Het idee dat er een level playing field is, is een illusie. Dat is er niet binnen de Europese Unie, en al helemaal niet met andere delen van de wereld.”

Tegelijk ziet Vandamme dat een boer teeltechnisch onderlegd moet zijn, dat hij een manager en een marketeer moet zijn, hij moet ook van techniek kaas hebben gegeten en dat komt allemaal bovenop de administratieve rompslomp die een landbouwbedrijf met zich meebrengt. “Het vraagt van een boer bijzonder veel inspanningen om dit allemaal tot een goed einde te brengen. En als je dan afhankelijk bent van prijzen die boven je hoofd bepaald worden, dan wordt het wel zeer moeilijk, ook mentaal”, luidt het.

Met zijn opiniestuk wou de ABS-voorzitter aan de landbouwwereld maar ook aan de politiek een signaal geven om daar eens goed over na te denken. “Andere schakels in de keten hebben er wellicht ook belang bij dat we meer inzetten op die duurzaamheid, al zijn we op dat vlak al zeker goed bezig, maar dan moeten we wel zorgen dat de primaire landbouwer daar ook zijn inkomen uit kan halen”, vertelt hij verder. “De coronacrisis heeft gezorgd voor een toegenomen interesse voor de plek waar ons voedsel vandaan komt. Tegelijk is ook duidelijk geworden dat land- en tuinbouw essentieel zijn om de voedselzekerheid van een land te garanderen. Dat is een kans die we moeten aangrijpen.”

In dat kader heeft ABS aan de FOD Economie de vraag gesteld om te bekijken hoe de consument omgaat met deze coronacrisis. “Wij verwachten dat een groter deel van het gezinsbudget de afgelopen twee maanden werd besteed aan voeding”, aldus Hendrik Vandamme. Dat zou voor het eerst in decennia zijn dat er een groter deel van het huishoudbudget wordt gespendeerd aan voeding. In de jaren '30 van vorige eeuw ging het nog om 31 procent van het huishoudbudget, vandaag ligt dat aandeel al jaren onveranderd op 13 procent.

“Door onze hoge levensstandaard is voeding voor veel mensen bijkomstig geworden: het mag niets meer kosten. In combinatie met de grote hoeveelheden die onze landbouw vandaag kan produceren, is de neerwaartse prijsdruk doorheen de jaren alleen maar toegenomen. Zeker op boerderijniveau, want de prijzen die landbouwers voor hun producten vandaag krijgen, liggen op hetzelfde niveau als 20 tot 30 jaar geleden. De consumentenprijzen stijgen wel, maar als gevolg van de indexering van de lonen, blijft het percentage van het gezinsbudget dat aan voeding wordt besteed, onveranderlijk liggen op 13 procent”, legt Vandamme uit op Kanaal Z.

De boer wordt als het ware gedwongen om meer te produceren om zijn inkomen op peil te houden.

En die onveranderlijke prijzen op boerderijniveau, waar er geen indexering gebeurt, én de steeds strengere regels die worden opgelegd, wekt volgens hem de schaalvergroting in de sector in de hand. “De boer wordt als het ware gedwongen om meer en meer te produceren om zijn inkomen op peil te houden.” En op die manier staat die boer dan weer meer en meer bloot aan wereldmarktprijzen en werkt hij dus zijn eigen crisis in de hand, vult Kanaal Z-journalist Stijn Wuyts de ABS-voorzitter aan.

Dat de sleutel voor de crisisgevoeligheid van de land- en tuinbouwsector voor een belangrijk deel ligt in de voedingsprijzen, is ook volgens professor Avermaete duidelijk. “De korte keten wordt tijdens deze crisis vaak naar voor geschoven als dé oplossing. Voor een aantal boeren kan het zeker een goede oplossing zijn, maar gaan we daarmee de wereld voeden? Nee. Moeten we dat doen? Nee. Landbouw moet zo efficiënt mogelijk omgaan met de beperkte ruimte die we hebben om voedsel te produceren voor de zeven miljard mensen die er op de wereld zijn.”

Volgens haar zijn crisissen structurele problemen die om structurele oplossingen vragen. “We moeten dergelijke schokken beter kunnen opvangen en dat betekent ook meer toegevoegde waarde steken in je producten. Ook de Europese Unie heeft hier een rol te spelen: er moet veel sterker gecommuniceerd worden dat wij investeren in een landbouw die ook zorgt voor het milieu en voor de boer. Dat moet een sterk verhaal zijn dat niet alleen aan de Europese consument wordt verteld, maar ook aan de rest van de wereld. En dat de prijs voor voeding omhoog moet, daar bestaat geen twijfel over. Op dit moment dekken de voedingsprijzen de kosten niet, op geen enkele manier”, besluit Tessa Avermaete.

Meer informatie: [Z-talk over de voedselvoorziening tijdens de coronacrisis](#)

Bron: Kanaal Z

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: <https://www.facebook.com/vilt.nieuws/>

screenreader.visit us on our linkedin page: <https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/>

screenreader.visit us on our instagram page: <https://www.instagram.com/vilt.nieuws>

screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws

screenreader.visit us on our bluesky page: <https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social>

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |

[Privacy policy](#)

[Copyright](#)

[Cookie Policy](#)

[Cookie instellingen aanpassen](#)

Webdesign by Who Owns The Zebra